

Privremeni boravak stranaca u Republici Hrvatskoj – stambeno zbrinjavanje

U kontekstu stalno prisutnog raspravljanja o problematici stambenog zbrinjavanja izbjeglih osoba i prognanika koji su napustili Rep.Hrvatsku na početku ratnih sukoba ili kasnije, kao vrlo važno pitanje (ponekad I bezrazložno uvjetovano ostvarenjem prava na stambeno zbrinjavanje) pojavljuje se rješavanje osobnog statusa u Rep.Hrvatskoj. Za naglasiti je da je uzrok tomu bilo "brisanje", u pravilu bivših nositelja stanarskog prava, iz evidencije stranaca s trajnim nastanjenjem u Rep.Hrvatskoj, a koji su status te osobe stekle temeljem Zakona o kretanju i boravku stranaca (NN br.53/91) i protek roka iz čl.115.st.1.Zakona o strancima (NN br.109/03) koji je naknadno produljen Uredbom o izmjeni Zakona o strancima (NN br.182/04).

Dakle, osobe koje su propustile regulirati svoj status u Rep.Hrvatskoj podnošenjem prijedloga za obnovu upravnog postupka kako bi se utvrdilo da im stalni boravak u Rep.Hrvatskoj nije prestao do 30.lipnja 2005.godine, po sili zakona izgubile su status stranca sa stalnim boravkom. Posljedično tomu, i pravo na osobnu iskaznicu za strance te pravo na podnošenje zahtjeva za stjecanjem hrvatskog državljanstva protekom određenog razdoblja.

U bitnome, da bi regulirale svoj osobni status u Rep.Hrvatskoj navedene osobe moraju pokrenuti ("prisiljene su") redovni postupak kao i svaki drugi stranac koji dolazi u Rep.Hrvatsku.

Osnovnu normativnu podlogu rješavanja osobnog statusa predstavlja Zakon o strancima (nadalje : Zakon) koji propisuje tri oblika boravka u Rep.Hrvatskoj : boravak do 90 dana, privremeni boravak i stalni boravak. Pravo na privremeni boravak u Rep.Hrvatskoj mora imati stranac koji namjerava boraviti u Rep.Hrvatskoj duže od 90 dana ili iz drugih razloga osim onih na temelju kojih se izdaje viza, zatim stranac koji ne treba vizu, a namjerava boraviti u Rep.Hrvatskoj duže od 90 dana iz razloga koji su izričito navedeni u zakonu te stranac koji obavlja poslove navedene u čl.95.Zakona i misli se zadržati u zemlji duže od 30 dana. Odobrenje za privremeni boravak izdaje se u svrhu rada, studiranja I školovanja, spajanja obitelji te drugih opravdanih razloga koji su određeni zakonom i međunarodnim ugovorom (čl.37.st.1.t.1.-4.Zakona). Zahtjev za odobrenjem privremenog boravka podnosi se mjesno nadležnoj Policijskoj upravi (stranci koji ne trebaju vizu) odnosno diplomatskom predstavništvu Rep.Hrvatske u zemlji gdje se zahtjev upućuje. O zahtjevu za odobrenjem privremenog boravka odlučuje Policijska uprava odnosno diplomatsko predstavništvo i protiv negativne prvostupanjske odluke može se uputiti žalba Ministarstvu unutarnjih poslova, Komisiji za žalbe, i to u roku od 8 dana po primitku odluke. Kada nadležno tijelo odobri privremeni boravak, odobrenje se izdaje s rokom od jedne godine s tim da je stranac obavezan podnijeti zahtjev za produženje privremenog boravka najkasnije 30 dana prije isteka privremenog boravka. Odobrenje se unosi u putovnicu stranca.

U praksi ovog ureda, ali i ostalih nevladinih organizacija koje se bave sličnom problematikom te pitanjima vezanima za program stambenog zbrinjavanja, pojavilo se pitanje može li podneseni zahtjev za stambeno zbrinjavanje odnosno pokrenuti postupak biti smatran opravdanim razlogom iz čl.37.st.1.Zakona na temelju kojeg bi se dalo odobrenje za privremenim boravkom ovim osobama. Navedeno se pojavilo iz praktičnog djelovanja Regionalnih ureda Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka koji zahtijevaju od stranaka koje su pokrenule postupak stambenog zbrinjavanja dokazivanje statusa stranca sa stalnim boravkom u Rep.Hrvatskoj ili državljanstva Rep.Hrvatske, a kako bi se taj postupak nastavio i eventualno pozitivno za stranke okončao.

Ne ulazeći u ispravnost ovakvog postupanja i tumačenja propisa od strane regionalnih ureda ovog Ministarstva (vidi : Zakon o područjima posebne državne skrbi, čl.7.), treba napomenuti da su predstavnici Ureda OSCE-a u Rep.Hrvatskoj već neko vrijeme u razgovorima s predstavnicima Vlade Rep.Hrvatske s ciljem iznalaženja formalnog rješenja za spomenute praktične probleme. U tom smislu izviješteni smo da je Ministarstvo unutarnjih poslova Rep.Hrvatske poslalo upute za postupanje u ovim predmetima (dakle, u slučajevima kada su osobe koje žele regulirati svoj status u Rep.Hrvatskoj podnijele zahtjev za stambenim zbrinjavanjem, a na dan 8.listopada 1991.godine su imale prebivalište u zemlji) svim Policijskim upravama tijekom 9.mjeseca 2006.godine točnije instrukcije kojim kategorijama osoba se ova mogućnost treba odobriti. Po usmenim informacijama koje posjedujemo, na području Županije Sisačko-moslavačke većina policijskih postaja je upoznato s ovim uputama, ali tek policijske postaje u Novskoj i Petrinji nastoje postupati po njima.

Na ovaj način trebao bi se rješavati i status osoba starije dobi koje se nalaze u kolektivnim centrima za izbjeglice i koje namjeravaju ostaniti u Rep.Hrvatskoj sa članovima svoje obitelji koji su podnijeli zahtjev za stambenim zbrinjavanjem i ovaj način rješavanja statusa nije isključivo primjenjiv samo na nositelje zahtjeva za stambenim zbrinjavanjem.

Smatramo da je prilikom podnošenja zahtjeva za odobrenjem privremenog boravka potrebno i nužno podnijeti svu potrebnu dokumentaciju koju nalaže Zakon, a ne samo podnijeti dokaze o prebivalištu na području Rep.Hrvatske na dan 08.10.1991.godine i ovjereni preslik putne isprave iz razloga što Zakon izričito propisuje koja se dokumentacija dostavlja uz zahtjev. Prethodno navodimo i iz opreza prema zaštiti interesa stranaka i korisnika pravne pomoći našeg ureda jer se zbog neprilaganja može dogoditi da zahtjev bude odbačen, ali i odbijen.

Dakle, uz zahtjev se moraju priložiti : ovjereni preslik putne isprave, 2 novije osobne fotografije, dokaz o osiguranom smještaju u Rep.Hrvatskoj za vrijeme privremenog boravljenja, dokaz o sredstvima za uzdržavanje, Potvrda o nekažnjavanju države čiji je državljanin osoba koja podnosi zahtjev, potvrdu ili uvjerenje da je osoba uvedena u evidenciju osoba sa zdravstvenim osiguranjem pri Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje te je potrebno platiti upravnu pristojbu od 20,00 kn u biljezima pri podnošenju zahtjeva.

U protivnom, nadležno tijelo ima razloga da svojom odlukom odbaci zahtjev kao nepotpun ili pozove stranku da zahtjev dopuni što u tom slučaju predstavlja zapravo samo gubitak vremena.

Zahtjev se podnosi na postojećem obrascu koji se može podići pri policijskim postajama ili diplomatskim predstavništvima Rep.Hrvatske u inozemstvu, ali ga se može pronaći i na internetskim stranicama Ministarstva unutrašnjih poslova.

Zaključno, treba istaknuti kako pokrenuti postupak radi stambenog zbrinjavanja pred Ministarstvom mora, turizma, prometa i razvitka, jest opravdani razlog iz čl.37.st.1.t.4.Zakona o strancima zbog kojeg ovoj kategoriji osoba valja odobriti privremeni boravak u Rep.Hrvatskoj. Navedeno proizlazi iz samog teksta zakonske odredbe koji razloge dopuštenja privremenog boravka navodi taksativno (primjerice), a ne eksplicitno (isključivo).

Pored toga, spomenuto valja zaključiti i iz konteksta preuzete međunarodne obveze Rep.Hrvatske, koja je ugrađena i u pravne propise na nacionalnom nivou, da će omogućiti povratak svim izbjeglim i raseljenim osobama koje su živjele na području Rep.Hrvatske prije početka ratnih sukoba. Stoga, formalno omogućavanje sada strancima a nekoć stanovnicima ove zemlje da riješe osobni status kao preduvjet ostvarenja ostalih prava, jest pravi pokazatelj iskrene volje u poštivanju ljudskih prava i vladavine pravnog poretka.

Korisni linkovi :

www.nn.hr

www.mup.hr

www.povratak.hr